

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τεύχος 14/1
Μάρτιος
2014

**ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ Ή ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ;
ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Αυτό το ενημερωτικό δελτίο συνοψίζει τα αποτελέσματα έρευνας που διεξήγαγε το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου χρησιμοποιώντας ευρωπαϊκά δεδομένα και υποστηρίζει ότι οι ιδιωτικοποιήσεις μπορούν να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα και, επιπλέον, να διορθώσουν κοινωνικές αδικίες.

Η ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων προκύπτει ως μια ελκυστική επιλογή για την Κύπρο, γιατί μπορεί να λειτουργήσει όχι μόνο ως μοχλός πίεσης για να βελτιωθούν οι χαμηλές επιδόσεις της οικονομίας, αλλά και ως μέσο μείωσης του υπέρμετρου δημόσιου χρέους και ικανοποίησης των απαιτήσεων των διεθνών δανειστών της χώρας. Ήδη, η νομοθεσία για ιδιωτικοποίηση των τριών μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων (ΑΗΚ, ΑΛΚ και ΑΤΗΚ) έχει εγκριθεί από τη Βουλή, παρά τις έντονες αντιδράσεις της αντιπολίτευσης και των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Τώρα η κυβέρνηση αναμένεται ότι θα ετοιμάσει ένα σχέδιο ιδιωτικοποιήσεων που να λαμβάνει υπόψη τις επιφυλάξεις για την πώληση κρατικού πλούτου (και τη συνεπακόλουθη απώλεια κρατικών εσόδων από τα 'κέρδη' του) και να προσμετρά τον αρνητικό αντίκτυπο στην ευημερία των εργαζομένων στις κρατικές επιχειρήσεις.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας του ΚΟΕ προκύπτει ότι η πλήρως ιδιωτική ιδιοκτησία είναι το καθεστώς με την καλύτερη απόδοση, σε όρους παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, στις τηλεπικοινωνίες και τον ηλεκτρισμό. Συνεπώς, θα ήταν λάθος για τη χώρα αν η κυβέρνηση υποκύψει στην πολιτική και συνδικαλιστική πίεση και προβεί σε ιδιωτικοποιήσεις οι οποίες διατηρούν για την ίδια μερίδιο στην ιδιοκτησία των νέων εταιρειών. Ακόμη χειρότερο θα ήταν η κυβέρνηση να κρατήσει το πλειοψηφικό μερίδιο στην ιδιοκτησία των εν λόγω εταιρειών, με σκοπό να τις έχει υπό τον έλεγχό της. Γενικά, τα εμπειρικά δεδομένα στην Ευρώπη δείχνουν ότι σε όλα τα σενάρια που η κυβέρνηση έχει μερίδιο στην ιδιοκτησία των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας παρατηρείται μειωμένη ανταγωνιστικότητα. Πολύ πιθανόν αυτό να συνδέεται με το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις δεν έχουν κίνητρο (και πολιτική πίεση) να ρυθμίσουν τομείς της οικονομίας όπου διακυβεύονται δικά τους συμφέροντα.

Συνεχίζοντας από το τελευταίο επιχείρημα στην προηγούμενη παράγραφο, η πιο σημαντική πτυχή, στην οποία η κυβέρνηση πρέπει να δώσει μεγάλη προσοχή στο σχεδιασμό των επικείμενων ιδιωτικοποιήσεων, είναι η ρύθμιση των αγορών. Ο σωστός σχεδιασμός του ρυθμιστικού πλαισίου μέσα στο οποίο θα λειτουργούν οι νέες επιχειρήσεις είναι η προϋπόθεση που θα καταστήσει βέβαιο ότι το όφελος (αύξηση παραγωγικότητας) από τις ιδιωτικοποιήσεις θα μετακυλιστεί στους καταναλωτές υπό μορφή χαμηλότερων τιμών και όχι στους νέους ιδιοκτήτες υπό μορφή υπερκέρδους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για χώρες όπως η Κύπρος, όπου το μικρό μέγεθος της αγοράς ευνοεί μικρό αριθμό επιχειρήσεων, που εύκολα μπορούν να ελέγξουν την αγορά. Η κυβέρνηση θα διασφαλίσει ότι αυτό δεν θα συμβεί αν μαζί με τις ιδιωτικοποιήσεις εισαγάγει την απαιτούμενη νομοθεσία για την προώθηση ανταγωνισμού (ελεύθερη είσοδος, ανώτατη τιμή κλπ), έτσι ώστε οι νέες ιδιωτικές εταιρείες να μην ακολουθούν μονοπωλιακές πρακτικές για να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους σε βάρος των καταναλωτών. Η μέχρι σήμερα εμπειρία της ρύθμισης των αγορών στην Κύπρο είναι απογοητευτική και δεν πρέπει να επαναληφθούν τα ίδια λάθη στην περίπτωση των προγραμματιζόμενων ιδιωτικοποιήσεων.

Όσον αφορά τους μισθούς και την απασχόληση στις υπό ιδιωτικοποίηση επιχειρήσεις, οι επιπτώσεις θα είναι αναπόφευκτα αρνητικές - τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Εξάλλου, είναι με τη μείωση του εργατικού κόστους και τη βελτίωση στην οργάνωση που μια εταιρεία αυξάνει την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά της. Με απλά λόγια, η ιδιωτικοποίηση συνεπάγεται μεταφορά οφέλους από αυτούς που απασχολούνται στις κρατικές επιχειρήσεις στην κοινωνία γενικότερα. Ωστόσο, τα μακροπρόθεσμα οφέλη από τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας για την κοινωνία είναι συνολικά πολύ μεγαλύτερα από τις απώλειες των εργαζομένων στις κρατικές επιχειρήσεις. Το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι στις κρατικές επιχειρήσεις – και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα - έχουν επωφεληθεί από ένα προνομιακό εργασιακό καθεστώς για πολλά χρόνια σε βάρος των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και των καταναλωτών είναι ακόμα ένας λόγος υπέρ των ιδιωτικοποιήσεων, που αντανακλά στην κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτοί που θα υποστούν τις αρνητικές συνέπειες των ιδιωτικοποιήσεων και, γενικά, όλοι όσοι υφίστανται αρνητικές επιπτώσεις λόγω μεταρρυθμίσεων που γίνονται (και πρέπει να γίνονται) για το καλό του κοινωνικού συνόλου έχουν το δικαίωμα να διεκδικούν τα νόμιμα συμφέροντά τους, όμως δεν έχουν το δικαίωμα (και την αντικειμενικότητα) για να αποφασίζουν αν πρέπει ή όχι να γίνουν οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις.

